

CUPRINS

<i>Prefață. Un roman istoric valoros: Un domn deasupra vremurilor de Paula Adriana Cozian.....</i>	<i>7</i>
<i>Capitolul I. Ridicați domn, că pierе țara!.....</i>	<i>11</i>
<i>Capitolul al II-lea. Lupii.....</i>	<i>41</i>
<i>Capitolul al III-lea. Soliile</i>	<i>79</i>
<i>Capitolul al IV-lea. De-a dreapta și de-a stânga Măriei Sale... </i>	<i>109</i>
<i>Capitolul al V-lea. Ia aminte, doamnă!.....</i>	<i>139</i>
<i>Capitolul al VI-lea. Vedenia.....</i>	<i>169</i>
<i>Capitolul al VII-lea. Luptând în arșița câmpiei.....</i>	<i>207</i>
<i>Capitolul al VIII-lea. Conacul de la Motru</i>	<i>225</i>
<i>Capitolul al IX-lea. Să pui sorți pe un cal pierzător</i>	<i>257</i>
<i>Capitolul al X-lea. Ucenici la vama vieții</i>	<i>291</i>
<i>Capitolul al XI-lea. Toamna, când se duc cocorii</i>	<i>321</i>

Prefață

Un roman istoric valoros:
Un domn deasupra vremurilor
de Paula Adriana Cozian

Cu romanul istoric *Un domn deasupra vremurilor*, reflectând prima parte a domniei eroului tragic Radu de la Afumați, Paula Adriana Cozian dă încă o dată măsura talentului său literar deosebit. Aceasta, cu atât mai mult cu cât specificul romanului istoric, acela de a configura o complexă frescă istorică, îi impunea să-și valorifice întreaga experiență literară de până acum.

Teoreticianul Georg Lukacs considera, pe bună dreptate, ca primă regulă a romanului istoric, aceea de a reliefa evenimentul istoric și personalitatea excepțională, din ansamblul imaginilor realității epocii respective, concentrate în jurul unei familii (ca în *Război și pace* de Lev Tolstoi) sau în jurul unor eroi din același plan secund, care, însă, străbat prin întreaga societate (ca în *Cei trei mușchetari* de Al. Dumas ori în *Frații Jderi* de Mihail Sadoveanu). Această regulă o respectă întocmai și cu bune rezultate Paula Adriana Cozian, configurând destinul familiei logofătului Harvat sau chiar al familiei domnitorului, toți membrii acestora fiind dedicați, în proporții diferite, desigur, domnitorului și cauzei sale temerare de salvare a țării. Procedura, esențială, îi permite autoarei noastre să-și exerseze din nou talentul în evocarea unor povești de dragoste, ca în primul său roman, sau abilitatea analizei psihologice și etice, ca în alt roman propriu sau în eseurile sale moral-filosofice.

Capitolul I

Ridicați domn, că piere țara!

Dangățul prelung al clopotelor Mitropoliei din Târgoviște se lățea peste cetatea de scaun îmbrăcată în hlamida albă ca sufletul nevârstnicului Theodosie, feciorul lui Vodă Neagoe, care se ridicase la Domnul.

Vestea se răspândise cu repeziciune, sădind un fior de teamă în rândurile târgoveților. Teama se arăta îndreptățită, căci țara era primejduită de urdiile lui Mehmed beg Mihaloglu, pașa de Nicopole, care urcaseră pe apa Buzăului pustiind totul în cale și luând mulțime de robi, tineri, femei și copii deopotrivă. Prădaseră conacele și târgurile, apoi focul le mistuise îndelung, ca pedeapsă pe capul boierilor buzoieni care cutezaseră să ridice în toamna anului de la Hristos 1521 un domn al lor, pe Dragomir Călugărul, împotriva domnului legiuit al Țării Românești.

Acum și Dragomir, și Theodosie se înfățișaseră la Tronul Ceresc, iar țara continua să fie cuprinsă de zavistie căci Mehmet beg, chemat la ceas de cumpănă în ajutor de boierii Craiovești, nu se mai lăsa dus. Ba mai mult, trimisese la Înalta Poartă carte sultanului Soliman ca să-i ceară steag, că-l voia domn poporul ca pe unul ce-l știa strănepot al voievodului Mihail.

Capuchehaiele de la Constantinopol și logofătul Stoica, aflat cu treburi acolo, trimisese carte boierilor vlastelini despre cele ce se puneau la cale spre pieirea țării. Le scrisese logofătul Stoica precum că dezbinarea era rău sfătuitor, care-l ajută pe cel mai puternic să-și întindă stăpânirea. Așa se întâmplase rând pe rând cu țaratele bulgare de la Vidin și

Lupii

Drumul troienit șerpuia spre coasta dealului acoperit de o pădure bătrână de stejari cu ramurile desfrunzite. Trasă de armăsari vânjoși, sania cneaghinei Marica de la Cislădie era însoțită de doi feciori de casă călări, înarmați cu arcuri și ghioage în caz că oarece răufăcători le-ar fi aținut calea. Veneau de la Strehăia, unde rămăseseră peste noapte în casele postelnicesei Marga, sora răposatului domn Neagoe Basarab, și mergeau întins spre mănăstirea Tismana. Trecuse binișor de amiază și, cum iarna întunericul se lăsa devreme, cneaghina Marica se uită la cerul plumburiu care dădea semne că va mai arunca un praf de omăt peste zăpada înghețată. Scrută apoi cu ochi pătrunzători drumul însemnat de alte sănii care, după adâncimea urmelor, trebuiau să fi cărat lemn de foc. Ședea în sanie încotoșmănată într-un cojoc ajurat pe margini cu flori de mătase, iar gluga îi trecea peste frunte, adumbrindu-i fața. Alături, îmbrăcată într-o scurteică încheiată până la gât, cu capul acoperit cu o broboadă de lână, ședea jupânița dumisale Anca, o fată frumoasă, cu ochi jucăuși care-i luminau obrajii îmbujorați de frig.

— O să ne prindă noaptea pe drum, Vasile, repezi vorbă cneaghina către vizitiul care dădea din când în când bice cailor când își domoleau pasul.

— Nu-i pricină de îngrijorare, cucoană. Se vor găsi în vreun sat creștini care să ne găzduiască. Tragem nădejde că mâine seară vom fi la Tismana.

— Mi-aș dori să fie așa, zise cneaghina mai mult pentru sine.